

XXIII. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika
5. veljače 2018.

četvrti (IV.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pazorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pazorno pročitati.
5. Treba pazorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Iz doba kneza Branimira sačuvan je popriličan broj različitih kamenih ulomaka, od kojih je najpoznatiji _____,

NATPIS IZ ŠOPOTA POKRAJ BENKOVCA

na kojem je uklesano njegovo ime. Branimirovo podrijetlo nije točno određeno, ali da se zaključiti da je bio iz _____.

RAVNIH KOTARA

nastojanjima nije mogao računati na _____, tj.

CARIGRADSKU POMOĆ

_____. Godine 886. _____

BIZANTSKO CARSTVO

NINSKI BISKUP TEODOZIJE

preuzima upravu nad _____.

SPLITSKOM NADBISKUPIJOM

6	
---	--

2. Napiši u sljedećim rečenicama slovo č ili ć na prazne crte u riječima.

a) Pokazivala je pa____eni____ki izraz lica.

b) Tiho se š____u____urio ispod strehe.

2	
---	--

3. Napiši u sljedećoj rečenici ije, je, i ili e na prazne crte u riječima.

Podc____nivši njihovo majstorsko um____će, doveo je nove svirače.

2	
---	--

10	
----	--

4. Odredi padeže podcrtanih riječi u sljedećem tekstu tako da iznad sklonjive riječi navedeš uobičajenu kraticu (N, G, D, A, V, L, I).

U tu omamljujuću vrtnju ja utapam pomalo i nervozu iščekivanja male djevice.

Ali nje nije bilo čitav dan, i prošlo je pola drugoga dana, kada se iznenada pojavila na pragu. Nisam je čuo kad je išla vrtom.

(Slobodan Novak, *Mirisi, zlato i tamjan*)

5	
---	--

Napiši odgovore na pripadajuće crte u zadatcima 5. – 27.

5. Napiši službu podcrtanoga dijela rečenice.

To je karakteristika svih naših malih mjesta, u njima je sve najbolje, najveće, jedinstveno, no nekako nemam teka ni volje za jelo.

Prema: Nives Opačić, *Malena mjesta srca moga*

za jelo _____

1	
---	--

6	
---	--

6. Odredi vrstu podcrtanih riječi. Pokraj priloga treba napisati i vrstu.

Prišao sam joj naglo i rekao ponešto preglasno nad samim njezinim tjemenom:

- Oho, dobro je da si došla!

(Slobodan Novak, *Mirisi, zlato i tamjan*)

naglo _____ nad _____
samim _____ oho _____

4	
---	--

7. Odredi glagolske oblike podcrtanih riječi. Pokraj glagolskoga priloga treba napisati i vrstu.

Ona je ustavši stajala pored mene. Uzeo sam među prste hladnu i mekanu resicu njezina uha, primakao se bliže i rekao u mikrofon: „Prije nego se zarediš, trebalo bi da budeš malo žena.”

(Slobodan Novak, *Mirisi, zlato i tamjan*)

ustavši _____
uzeo sam _____
primakao se _____
zarediš _____
trebalo bi _____
budeš _____

6	
---	--

10	
----	--

8. Ispiši četiri nepunoznačne riječi iz navedene rečenice.

Uzalud vam trud, oni me uvijek iznenade svojim tvrdoglavim ustrajavanjem, čak i onda kada ih svi upozoravaju na opasnosti koje vrebaju.

4	
---	--

9. Koja jezikoslovna disciplina proučava sadržajnu stranu jezičnoga znaka?

1	
---	--

10. Zamijeni podcrtane lekseme prikladnom bliskoznačnicom.

Približi se prozoru!

Razdragano mi se nasmiješila.

2	
---	--

11. Objasni zašto leksemi *lak* (otopina koja daje sjajnu prevlaku) i *lak* (koji je male težine) nisu pravi homonimi.

1	
---	--

8	
---	--

12. Zamijeni podcrtane posuđenice u sljedećoj rečenici istoznačnicama hrvatskoga podrijetla.

Renomirani stručnjaci znaju da je kontinuirano učenje залог efikasnog formiranja znanstvenika.

renomirani _____

kontinuirano _____

efikasnog _____

formiranja _____

4	
---	--

13. Preoblikuj rečenicu tako da podcrtane žargonizme zamijeniš prikladnim leksemima hrvatskoga standardnog jezika.

Stari će pošiziti ako ga nogiraju.

_____

3	
---	--

14. Odredi u kakvim su značenjskim odnosima podcrtani leksemi.

a) Tko će mi dati odgonetku vaše zagonetke?

b) Jučer sam susrela pričljive Japanke u gradu, pa nisam stigla kupiti japanke za plažu.

c) Lutajući, upao je u zamku, a tada mu se javio lutajući reporter.

a) _____

b) _____

c) _____

3	
---	--

10	

15. Odredi dva raznokorijenska antonima sljedećim pridjevima.

nag _____

bos _____

2	
---	--

16. Odredi vrstu razlike između podcrtanih dijalektizama i standardnojezičnih riječi.

a) Treba delati! _____

b) Sinek moj! _____

c) Vazmi stvari! _____

d) Tovare jedan! _____

4	
---	--

17. Kojoj onomastičkoj disciplini pripada uporaba imena u književnim djelima?

_____

1	
---	--

18. Odredi navedene antonime prema podrijetlu.

jezični – nejezični _____

sreća – tuga _____

2	
---	--

9	
---	--

19. Odredi navedene antonime prema naravi značenjske opreke.

duševna – tjelesna _____

mala – velika _____

2	
---	--

20. Kojim funkcionalnim stilovima pripadaju navedeni tekstovi?

a) Vaš vloger Kitty javlja se nakon stanke od puna dva dana. Šta da vam kažem, crko komp, crko mob i sad ti vlogaj...

_____

b) Poštovani, pozivamo vas u Gradsku knjižnicu u Iloku 21. veljače u 18 sati na otvaranje izložbe fotografija u povodu 25-godišnjice rada Tamburaškoga sastava „Tamburica”.

_____

2	
---	--

21. Napiši hiperonim leksema Veliki medvjed i Mali medvjed.

_____

1	
---	--

22. Napiši kako se u onomastici nazivaju imena planina, gora i visočja.

_____

1	
---	--

6	
---	--

23. Koje četiri skupine leksema pripadaju leksiku na prijelazu?

4	
---	--

24. Kako se zajedničkim imenom nazivaju leksemi *tokajac*, *dizel* i *linč*?

1	
---	--

25. Odredi naziv posuđenice *sokak* prema jeziku iz kojega potječe.

1	
---	--

26. Odredi denotativno i konotativno značenje leksema *mozak*.

denotativno značenje

---

konotativno značenje

2	
---	--

8	
---	--

Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora u zadatcima 27. – 38.

27. Koja je od navedenih rečenica napisana u skladu s pravopisnim pravilima?

- a) „Znam, znam”, reče pomirljivo „a gdje da ostavim sve ove stvari?”
- b) Vrgorsko se gorje pruža dokud vam pogled seže, i to smjerom sjeverozapad-jugoistok.
- c) Uvijek mislim da je bolje razgovarati, nego gurati stvari pod tepih.
- d) „Marina,” govorio je u polu-snu, „otkud svi ovi anđeli oko nas?”

1	
---	--

28. U kojoj je rečenici leksem *tvrtka* upotrijebljen u metonimijskome značenju?

- a) Na Zagrebačkoj burzi svakodnevno se objavljuju indeksi uspješnosti naših tvrtka.
- b) U ugovoru je naznačeno da tvrtka redovito šalje svoje zaposlenike na usavršavanja.
- c) Stižu financijski poticaji za poljoprivredne tvrtke u Slavoniji.
- d) Planiramo zaposliti pedesetak radnika sa Zavoda u svojoj obiteljskoj tvrtki.

1	
---	--

2	
---	--

29. Kako se u onomastici naziva toponim Suhi Potok?

- a) oronim
- b) hidronim
- c) ojkonom
- d) ktetik

1	
----------	--

30. Kojoj vrsti od navedenih leksema pripada leksem *škuda*?

- a) arhaizam
- b) zastarjelica
- c) oživljenica
- d) historizam

1	
----------	--

31. Koja se od navedenih posuđenica može usporediti s etnografskim dijalektizmima s obzirom na značenje?

- a) eponimi
- b) egzonimi
- c) egzotizmi
- d) lokalizmi

1	
----------	--

3	
----------	--

32. Iz kojega jezika potječu posuđenice koje se nazivaju galicizmi?

- a) iz grčkoga jezika
- b) iz francuskoga jezika
- c) iz portugalskoga jezika
- d) iz poljskoga jezika

1	
----------	--

33. Koji par prijedloga nije antonimski?

- a) bez – s/sa
- b) prema – od
- c) kod – pri
- d) nad – pod

1	
----------	--

34. Kojoj vrsti leksema pripada leksem *gospar*?

- a) lokalizam
- b) dijalektizam
- c) regionalizam
- d) etnografski dijalektizam

1	
----------	--

3	
----------	--

35. Koji leksem u normativnim priručnicima ima domaću zamjenu?

- a) šamar
- b) šaman
- c) šestar
- d) šerif

1	
----------	--

36. Koji je od navedenih leksema u najmanjoj mjeri proizvoljan/arbitraran?

- a) mjesec
- b) mijau
- c) mlako
- d) misliti

1	
----------	--

37. U kojem je od navedenih primjera točno napisana pokrata?

- a) ECTS bodovi
- b) TV-pretplata
- c) CD ROM
- d) CARNETom

1	
----------	--

3	
----------	--

38. Koji je od navedenih leksema egzotizam?

a) kvisling

b) balet

c) njutn

d) iglu

1	
----------	--

39. Koje od navedenih imena pripada sloju općeslavenskih imena?

a) Sonja

b) Vera

c) Lada

d) Karla

1	
----------	--

2	
----------	--